

Zkouška VPL – písemná část

19. února 2021

1. Ztratili jsme se v labyrintu a před námi jsou troje dveře - červené, zelené a modré. Víme, že za právě jedněmi dveřmi je cesta ven, za ostatními je drak. Na dveřích jsou nápisy:

- Červené dveře: “Cesta ven je za těmito dveřmi.”
- Zelené dveře: “Cesta ven není za modrými dveřmi.”
- Modré dveře: “Cesta ven není za těmito dveřmi.”

Víme, že alespoň jeden z nápisů je pravdivý a alespoň jeden je lživý.

- Vyjádřete naše znalosti jako výrokovou teorii T nad množinou prvovýroků $\mathbb{P} = \{c, z, m\}$, kde $c/z/m$ značí, že “cesta ven je za červenými/zelenými/modrými dveřmi.” (2b)
- Pomocí tablo metody dokažte, že cesta ven je za zelenými dveřmi. (3b)
- Je teorie T extenzí teorie $S = \{m \rightarrow z\}$ nad $\mathbb{P}' = \{z, m\}$? Je konzervativní extenzí? Zdůvodněte. (2b)
- Určete počet výroků (až na logickou ekvivalenci) v jazyce $\mathbb{P}$, které jsou pravdivé v teorii T a (zároveň) nezávislé v teorii S . (2b)

2. Nechť $T = \{(\forall x)(\exists y)\neg P(x, y), (\forall x)(\exists y)(\neg R(x) \vee (\forall x)P(y, x))\}$ je teorie jazyka $L = \langle P, R \rangle$ bez rovnosti, kde P je binární relační symbol a R je unární relační symbol. Označme jako φ formuli $(\forall x)(\neg R(x))$.

- Pomocí převodu na prenexní tvar a skolemizace najděte otevřenou teorii T' , která je sporná, právě tehdy, když v teorii T je dokazatelná formule φ . (2b)
- Převeďte teorii T' na ekvivalentní teorii S v CNF. Zapište S v množinové reprezentaci. (1b)
- Pomocí rezoluce ukažte, že S je nespílitelná. Rezoluční odvození znázorněte rezolučním stromem, u každého kroku uveďte použitou unifikaci. (3b)
- Najděte konjunkci základních instancí axiomů teorie T' , která je nespílitelná. (2b)
- Má teorie T' úplnou konzervativní extenzi? Uveďte příklad nebo zdůvodněte, proč ne. (2b)

3. Nechť

$$T = \{f(x, f(y, z)) = f(f(x, y), z), f(a, x) = x, f(x, a) = x, f(x, g(x)) = a, f(g(x), x) = a\}$$

je teorie v jazyce $L = \langle f, g, a \rangle$ s rovností, kde f je binární funkční symbol, g unární funkční symbol a a je konstantní symbol.

- Nalezněte model $\mathcal{A}$ teorie T , ve kterém formule $(\forall x)(\forall y)f(x, y) = f(y, x)$ platí. Nalezněte model $\mathcal{B}$ teorie T , ve kterém stejná formule neplatí. (2b)
- Je každá podstruktura každého modelu teorie T také model teorie T' ? Zdůvodněte. (2b)
- Nechť $\mathbb{Q} = \langle \mathbb{Q}, +, -, \cdot, 0, 1 \rangle$ je struktura racionálních čísel se standardními operacemi. Najděte redukt $\underline{\mathbb{Q}}$, který je modelem T . (1b)